

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 maja 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Andrzej Tomczyk (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Marek Pietruszyński

SSN Paweł Wiliński

Protokolant Emilia Bieńczak

w sprawie **M. G.**

skazanego z art. 286 § 1 k.k.,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.,

w dniu 9 maja 2023 r.,

kasacji wniesionej przez Prokuratora Generalnego na korzyść skazanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie

z dnia 8 marca 2022 r., sygn. akt V Ka 48/22,

utrzymującego w mocy wyrok łączny Sądu Rejonowego Lublin - Zachód w Lublinie

z dnia 17 listopada 2021 r., sygn. akt IX K 85/21

1. uchyla zaskarżony wyrok w części utrzymującej w mocy rozstrzygnięcia zawarte w pkt I i V wyroku łącznego Sądu Rejonowego Lublin - Zachód w Lublinie i przekazuje sprawę w tym zakresie Sądowi Okręgowemu w Lublinie do ponownego rozpoznania;

2. obciąża Skarb Państwa wydatkami związanymi z

rozpoznaniem kasacji Prokuratora Generalnego.

UZASADNIENIE

M. G. został skazany prawomocnymi wyrokami:

1. nakazowym Sądu Rejonowego w M. z dnia 20 kwietnia 2017 r., wydanym w sprawie II K 153/17, który uprawomocnił się 19 maja 2017 r., za czyn z art. 286 § 1 k.k. popełniony w dniu 24 listopada 2016 r., na karę grzywny w wysokości 100 stawek dziennych, ustalając wysokość stawki na kwotę 20 zł, którą wykonano 15 listopada 2017 r., orzeczono wobec skazanego obowiązek naprawienia szkody wyrządzonej przestępstwem przez wpłacenie na rzecz pokrzywdzonego T. Z. kwoty 226,91 zł;
2. nakazowym Sądu Rejonowego w M. z dnia 10 października 2017 r., wydanym w sprawie II K 463/17, który uprawomocnił się 24 października 2017 r., za czyn z art. 286 § 1 k.k., popełniony w dniu 27 stycznia 2017 r., na karę grzywny w wysokości 200 stawek dziennych, ustalając wysokość jednej stawki na kwotę 20 zł, którą wykonano 9 października 2018 r., orzeczono wobec skazanego obowiązek naprawienia szkody wyrządzonej przestępstwem poprzez zapłatę na rzecz pokrzywdzonego B. H. kwoty 270 zł;
3. nakazowym Sądu Rejonowego w T. z dnia 6 czerwca 2018 r., wydanym w sprawie II K 488/18, który uprawomocnił się 21 czerwca 2018 r., za czyn z art. 286 § 1 k.k., popełniony w dniu 31 października 2017 r., na karę grzywny w wysokości 50 stawek dziennych, ustalając wysokość jednej stawki na kwotę 40 zł, którą wykonano 27 września 2019 r., orzeczono wobec skazanego obowiązek naprawienia szkody wyrządzonej przestępstwem poprzez zapłatę na rzecz pokrzywdzonej M. B. kwoty 2750 zł;
4. nakazowym Sądu Rejonowego w G. z dnia 3 lipca 2018 r., wydanym w sprawie II K 478/18, który uprawomocnił się 25 lipca 2018 r., za czyn z art. 286 § 1 k.k., popełniony w dniu 28 listopada 2017 r., na karę 6 miesięcy ograniczenia wolności, polegającą na obowiązku wykonywania nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne, w wymiarze 20 godzin miesięcznie; orzeczono obowiązek

naprawienia szkody wyrządzonej przestępstwem poprzez zapłatę na rzecz pokrzywdzonego J. D. kwoty 4400,01 zł; kara ograniczenia wolności została wykonana w całości (k. 211 akt sprawy);

5. Sądu Rejonowego w P. z dnia 10 sierpnia 2018 r., wydanym w sprawie II K 337/18, który uprawomocnił się 18 sierpnia 2018 r., za czyn z art. 286 § 1 k.k., popełniony w dniu 6 października 2017 r., na karę 8 miesięcy pozbawienia wolności, której wykonanie warunkowo zawieszono na trzy lata tytułem próby i karę grzywny w wymiarze 100 stawek dziennych, ustalając wysokość jednej stawki na kwotę 30 zł; zasądzone od skazanego na rzecz pokrzywdzonej S. B. kwotę 3100 zł tytułem naprawienia szkody;

6. Sądu Rejonowego w D. z dnia 28 sierpnia 2018 r., wydanym w sprawie II K 797/18, który uprawomocnił się 5 września 2018 r., za czyn z art. 286 § 1 k.k., popełniony w dniu 17 września 2017 r., na karę grzywny 300 stawek dziennych, ustalając wysokość jednej stawki na kwotę 10 zł; orzeczono obowiązek naprawienia szkody wyrządzonej przestępstwem przez wpłacenie na rzecz pokrzywdzonej E. K. kwoty 1350 zł;

7. nakazowym Sądu Rejonowego w W. z dnia 27 sierpnia 2018 r., wydanym w sprawie III K 654/18, który uprawomocnił się 12 września 2018 r., za czyny:

- z art. 286 § 1 k.k., popełniony w dniu 15 września 2017 r., na karę jednego roku i 2 (dwóch) miesięcy ograniczenia wolności, polegającą na wykonywaniu nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 30 godzin miesięcznie;

- z art. 286 § 1 k.k. w zb. z art. 305 ust. 1 ustawy Prawo własności przemysłowej, popełniony w dniu 21 września 2017 r., na karę roku i 6 (sześciu) miesięcy ograniczenia wolności, polegającą na obowiązku wykonywania nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 30 godzin miesięcznie;

na podstawie art. 86 § 1 i 2 k.k., art. 86 § 1 i 3 k.k. połączono orzeczone wobec skazanego kary ograniczenia wolności i wymierzono łączną karę 2 (dwóch) lat ograniczenia wolności, polegającą na obowiązku wykonywania nieodpłatnej,

kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 30 godzin miesięcznie; orzeczono obowiązek naprawienia szkody w całości poprzez zapłatę na rzecz pokrzywdzonej K. D. kwoty 2650 zł oraz na rzecz pokrzywdzonego C. H. kwoty 4200 zł;

8. nakazowym Sądu Rejonowego w W. z dnia 27 września 2018 r., wydanym w sprawie III K 361/18, który uprawomocnił się 17 października 2018 r., za czyn z art. 286 § 1 k.k., popełniony w dniu 18 grudnia 2017 r., na karę roku ograniczenia wolności, polegającą na obowiązku wykonywania nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 30 godzin miesięcznie; orzeczono obowiązek naprawienia szkody wyrządzonej przestępstwem przez wpłacenie na rzecz pokrzywdzonej A. M. kwoty 2350 zł; kara ograniczenia wolności nie została wykonana;

9. nakazowym Sądu Rejonowego w N. z dnia 22 października 2018 r., wydanym w sprawie II K 860/18, który uprawomocnił 27 grudnia 2018 r., za czyn z art. 286 § 1 k.k., popełniony 20 września 2017 r., na karę grzywny w wysokości 200 stawek dziennych, ustalając wysokość jednej stawki na kwotę 15 zł, którą wykonano w dniu 27 września 2019 r.; orzeczono wobec skazanego obowiązek naprawienia szkody w całości poprzez zapłatę na rzecz E. Z., reprezentującej małoletniego pokrzywdzonego G. Z. kwoty 1650 zł;

10. Sądu Rejonowego w B. z dnia 8 stycznia 2019 r., wydanym w sprawie III K 2079/18, który uprawomocnił się 16 stycznia 2019 r., za czyn z art. 286 § 1 k.k., popełniony w dniu 6 listopada 2017 r., na karę sześciu miesięcy pozbawienia wolności, wykonaną w okresie od 27 marca 2019 r. do 23 września 2019 r.; orzeczono obowiązek naprawienia szkody wyrządzonej przestępstwem poprzez zapłatę na rzecz pokrzywdzonego C. sp. z o.o. w B. kwoty 5449,99 zł;

11. Sądu Rejonowego w B. z dnia 19 czerwca 2019 r., wydanym w sprawie III K 336/19, który uprawomocnił się 27 czerwca 2019 r., za czyn z art. 286 § 1 k.k., popełniony w dniu 13 kwietnia 2018 r., na karę ośmiu miesięcy pozbawienia wolności, którą wykonano w okresie 23 września 2019 r. do 20 maja 2020 r.; orzeczono

obowiązek naprawienia w całości szkody wyrządzonej przestępstwem przez wpłacenie na rzecz pokrzywdzonego P. B. kwoty 2799 zł;

12. Sądu Rejonowego w W. z dnia 20 sierpnia 2019 r., wydanym w sprawie II K 180/18, który uprawomocnił się 5 września 2019 r., za czyn z art. 286 § 1 k.k., popełniony w dniu 25 września 2017 r., na karę grzywny w wysokości 200 stawek dziennych, ustalając wysokość jednej stawki na kwotę 10 zł;

13. Sądu Rejonowego w K. z dnia 8 lutego 2019 r., wydanym w sprawie II K 1765/18, który uprawomocnił się 4 grudnia 2019 r., za czyn z art. 286 § 1 k.k., popełniony w dniu 13 września 2017 r., na karę 6 (sześciu) miesięcy pozbawienia wolności, której wykonanie warunkowo zawieszono na okres 3 (trzech) lat tytułem próby; orzeczono obowiązek naprawienia szkody poprzez zapłatę na rzecz pokrzywdzonego P. S.A. w B. kwoty 9000 zł; wyrokiem Sądu Okręgowego w K. zmieniono powyższy wyrok w ten sposób, że uchylono obowiązek naprawienia szkody wobec pokrzywdzonego;

14. Sądu Rejonowego w K. z dnia 28 stycznia 2020 r., wydanym w sprawie II K 1406/18, który uprawomocnił się 5 lutego 2020 r., za czyn z art. 286 § 1 k.k., popełniony w dniu 3 października 2017 r., na karę jednego roku pozbawienia wolności, której wykonanie warunkowo zawieszono na okres 5 (pięciu) lat tytułem próby i w okresie próby oddano pod dozór kuratora;

15. Sądu Rejonowego w L. z dnia 6 lutego 2020 r., wydanym w sprawie IX K 981/19, który uprawomocnił się 29 lipca 2020 r., za czyn z art. 286 § 1 k.k., popełniony w dniu 13 lutego 2018 r., na karę roku pozbawienia wolności, który wyrokiem Sądu Okręgowego w L. zmieniono i orzeczono karę roku ograniczenia wolności, polegającą na wykonywaniu nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 20 godzin miesięcznie; kara ograniczenia wolności nie została wykonana.

Sąd Rejonowy w L. wyrokiem łącznym z dnia 17 listopada 2021 r., sygn. akt IX K 85/21, orzekł:

„I. na podstawie art. 568a § 1 pkt 2 k.p.k., art. 569 § 1 k.p.k. oraz art. 85 § 1 i 2 k.k. w zw. z art. 86 § 1 k.k., art. 89 § 1a i 1b k.k. w brzmieniu obowiązującym do dnia 24

czerwca 2020 r. w zw. z art. 4 § 1 k.k. połączył jednostkowe kary pozbawienia wolności, orzeczone wyrokami opisanymi w pkt 5 (Sądu Rejonowego w P. z dnia 10 sierpnia 2018 r., wydanym w sprawie II K 337/18), w pkt 13 (Sądu Rejonowego w K. z dnia 8 lutego 2019 r., wydanym w sprawie II K 1765/18), w pkt 14 (Sądu Rejonowego w K. z dnia 28 stycznia 2020 r., wydanym w sprawie II K 1406/19) i wymierzył skazanemu M. G. karę łączną 1 roku pozbawienia wolności;

II. na podstawie art. 568a § 1 pkt 2 k.p.k., art. 569 § 1 k.p.k. oraz art. 85 § 1 i 2 k.k. w zw. z art. 86 § 1 i 3 k.k. w brzmieniu obowiązującym do dnia 24 czerwca 2020 r. w zw. z art. 4 § 1 k.k. połączył kary ograniczenia wolności: łączną orzeczoną wyrokiem opisanym w pkt 7 (nakazowym Sądu Rejonowego w W. z dnia 27 sierpnia 2018 r., wydanym w sprawie III KK 654/18) i jednostkowe kary ograniczenia wolności orzeczone wyrokami opisanymi w pkt 8 (nakazowym Sądu Rejonowego w W. z dnia 27 września 2018 r., wydanym w sprawie III K 361/18), w pkt 15 (Sądu Rejonowego w L. z dnia 6 lutego 2020 r., wydanym w sprawie IX K 981/19) i wymierzył skazanemu M. G. karę łączną 2 (dwóch) lat ograniczenia wolności, polegającą na obowiązku wykonywania nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 30 godzin miesięcznie;

III. na podstawie art. 568a § 1 pkt 2 k.p.k., art. 569 § 1 k.p.k. oraz art. 85 § 1 i 2 k.k. w zw. z art. 86 § 1 i 2 k.k. w brzmieniu obowiązującym do dnia 24 czerwca 2020 r. w zw. z art. 4 § 1 k.k. połączył jednostkowe kary grzywny orzeczone wyrokami opisanymi w pkt 5 (Sądu Rejonowego w P. z dnia 10 sierpnia 2018 r., wydanym w sprawie II K337/18), w pkt 6 (Sądu Rejonowego w D. z dnia 28 sierpnia 2018 r., wydanym w sprawie II K 797/18), w pkt 12 (Sądu Rejonowego w W.1 z dnia 20 sierpnia 2019 r., wydanym w sprawie II K 180/18) i wymierzył skazanemu M. G. karę łączną grzywny w wysokości 180 stawek dziennych, ustalając wysokość jednej stawki na kwotę 30 złotych;

IV. na podstawie art. 576 § 1 k.p.k. w brzmieniu obowiązującym do dnia 24 czerwca 2020 r. w zw. z art. 4 § 1 k.k. w pozostałym zakresie wyroki opisane w pkt 5, 6, 7, 8, 12, 13, 14, 15 podlegają odrębnemu wykonaniu;

V. na podstawie art. 572 k.p.k. w brzmieniu obowiązującym do dnia 24 czerwca 2020 r. w zw. z art. 4 § 1 k.k. umorzył postępowanie co do wydania wyroku łącznego opisanego w pkt 1, 2, 3, 4, 9, 10, 11;

VI. zwolnił skazanego od ponoszenia wydatków związanych z wydaniem wyroku łącznego, którymi obciążył Skarb Państwa.”

Orzeczenie to zostało zaskarżone wyłącznie przez skazanego, w części dotyczącej rozstrzygnięcia o karze łącznej grzywny, pomimo wskazania w piśmie procesowym, że apelacja skierowana jest przeciwko całemu wyrokowi.

Sąd Okręgowy w L., po rozpoznaniu sprawy z powodu apelacji skazanego, wyrokiem z dnia 8 marca 2022 r., sygn. V Ka 48/22, zaskarżone orzeczenie utrzymał w mocy.

Wyrok ten zaskarżył kasacją Prokurator Generalny, w części utrzymującej w mocy rozstrzygnięcia Sądu Rejonowego w L., sygn. akt IX K 85/21: zawarte w pkt I sentencji wyroku łącznego, dotyczące orzeczonej kary łącznej roku pozbawienia wolności, a w konsekwencji również w jego pkt V, na korzyść skazanego M. G. Zarzucił „rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisów prawa procesowego - art. 433 § 1 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k., art. 440 k.p.k. i art. 572 k.p.k., polegające na tym, że Sąd II instancji nie rozpoznał z urzędu apelacji własnej skazanego, niezależnie od granic zaskarżenia i podniesionych w niej zarzutów, w konsekwencji czego utrzymał w mocy rażąco niesprawiedliwe orzeczenie Sądu I instancji w sytuacji, gdy po jego wydaniu, w toku postępowania międzyinstancyjnego, wchodząca w skład kary łącznej 1 roku pozbawienia wolności (wymierzonej w pkt. I wyroku łącznego) kara jednostkowa 8 miesięcy pozbawienia wolności orzeczona z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 3 lat próby (niezarządzona do wykonania) przez Sąd Rejonowy w P., wyrokiem z dnia 10 sierpnia 2018 r., prawomocnym w dniu 18 sierpnia 2018 r. (sygn. Akt II K 337/18), nie mogła być już wprowadzona do wykonania (po dniu 17 lutego 2022 r.), z uwagi na upływ 6 miesięcy od zakończenia okresu próby, co wynikało z zebranego w sprawie materiału dowodowego, w konsekwencji czego, Sąd II instancji był zobligowany w tym zakresie zmienić rozstrzygnięcie Sądu meriti i na podstawie art. 572 k.p.k. umorzyć w tej

części postępowanie, co skutkowało rażąco i mającą istotny wpływ na treść wyroku obrazą prawa materialnego, to jest art. 75 § 4 k.k. i art. 85 § 2 k.k. (w brzmieniu obowiązującym do dnia 23 czerwca 2020 r.)”

i wniósł o uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy w tym zakresie do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w L. w postępowaniu odwoławczym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zgodnie z ugruntowaną linią orzecniczą Sądu Najwyższego związaną z regulacjami zasad orzekania kary łącznej w wyroku łącznym w kontekście kar pozbawienia wolności orzeczonych z warunkowym zawieszeniem ich wykonania, zwrot „kary podlegające wykonaniu” dotyczy takich kar, w stosunku do których nie została zakończona procedura ich wykonania. W sytuacji orzeczenia kary pozbawienia wolności, której wykonanie zostało warunkowo zawieszone, przesłanką wykluczającą jej wykonanie jest niewątpliwie upływ okresu próby oraz dalszych 6 miesięcy od zakończenia tego okresu (art. 75 § 4 k.k.). W takim wypadku nie można przyjąć, że jest to kara podlegająca wykonaniu, zatem i podlegająca łączeniu (por. np. wyrok Sądu Najwyższego 14 marca 2017 r., IV KK 363/17).

Jak słusznie zauważa Prokurator Generalny, w stosunku do kary wymierzonej M. G. wyrokiem Sądu Rejonowego w P. w sprawie pod sygn. II K 337/18, okres próby i dalszych 6 miesięcy, w ciągu których dopuszczalne było zarządzenie jej wykonania - upłynął z dniem 17 lutego 2022 r. Zatem niewątpliwie, biorąc pod uwagę datę wyrokowania przez Sąd odwoławczy (8 marca 2022 r.), połączenie tej kary z innymi nie było dopuszczalne.

Nie dostrzegając tej okoliczności i utrzymując zaskarżony wyrok łączny w mocy, Sąd Okręgowy w L. rażąco naruszył wskazane w zarzucie kasacji przepisy procedury karnej, co miało niewątpliwie wpływ na sytuację skazanego. Doprowadziło bowiem w konsekwencji do rażącego naruszenia art. 75 § 4 k.k. i art. 85 § 2 k.k. i do niekorzystnego dla skazanego skutku, skoro wyrokiem łącznym wymierzono mu karę łączną roku pozbawienia wolności. W celu usunięcia zaistniałej nieprawidłowości należało postąpić zgodnie z wnioskiem kasacji, tj. uchylić zaskarżony wyrok w części

utrzymującej w mocy rozstrzygnięcia ujęte w pkt I oraz V wyroku łącznego Sądu Rejonowego w L. i w tym zakresie sprawę przekazać do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w L., którego obowiązkiem będzie wydanie prawidłowego, uwzględniającego zaistniałą sytuację, orzeczenia.

Z przedstawionych wyżej względów Sąd Najwyższy orzekł jak w wyroku.